

İCMA

İslâm hukukunda, müctehidlerin üzerinde ittifak ettikleri dört tane aslî delil vardır: Kitap, Sünnet, İcma, Kıyas.

Kur'an-ı Kerîm'de icmâi öngören çeşitli ayetler vardır: Bunlardan birisi de şu ayettir: **“Kendisine doğru yol açıkça belli olduktan sonra, Peygamber'den ayrılıp mü'minlerin yolundan başkasına uyan kimseyi, yöneldiğine döndürürüz ve onu cehenneme yaslandırırız. Orası ne kötü bir dönüş yeridir”** (Nisâ, 115). Bu ayete göre, **“müminlerin yolundan başkasına uymak”** caiz değildir. Çünkü böyle yapanlar, Peygamber'den ayrılmış olup, Allah onları cehenneme yaslandıracaktır. Bir kimse müminler topluluğundan ayrılır ve onların görüşlerinin zıddını ileri sürerse, elbette onların yollarına uymamış olur.

İcma hakkında birçok hadis-i şerif de vardır. Bunlardan ikisini takdim ediyoruz: **“Ümmetim dalâlet üzerinde birleşmez”** (İbn Mâce, Fiten, 8).

“Müslümanların güzel gördüğü şey, Allah katında da güzeldir” (Ahmed b. Hanbel, I, 379).

İcmanın mertebeleri:

1- Sarih icma: Her müctehidin, bir fikri kabul ettiğini açıkça söylemiş olduğu icmadır. Bu tür icma, fakihlerin büyük çoğunluğunun ittifakı ile şer'î bir delildir.

2- Sükûtî icma: İctihad yetkisi olan bir fıkıh alimi bir görüşe varır ve bunu ilân ederse ve kendisini tenkit eden çıkmazsa buna sükûtî icma denir. İmam Şâfiî ve birçok alim, bu tür icma'ın huccet (delil) olduğunu kabul etmez. Onlara göre burada susma, rıza anlamına gelmez, sevgi ve saygıdan veya fitne korkusundan da olabilir.